

my

värld i bild

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utkommer en gång i månaden

Utgives av IDÉ och KULTUR
Sveavagen 34 6 tr
111 34 Stockholm
Postgiro 70 61 90 - 6
Tel 08/10 34 56

Nr 1 — 1973

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjogren ansv utg

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen och
Eva Riise Hansen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)
Sverige kr 25
Finland mk 20

Lösnummerpris 2

FINLAND
Postgiro 11 20 95 Helsingfors

© NY VARLD I BILD

Tryck Br Tengs Oslo

Omslagsbilden

«Läskom Var Herre ger sig tid att skapa blommorna, får ett handarbete ta tid. Då ger det människorna glädje och trygghet», säger Lars Pirak i en intervju på sid 7

Englands roll

Den 1 januari blev Storbritannien medlem i EEC. Under en ganska kort tid, 25 år, har en historisk omställningsprocess agt rum. England har dragit sig ur kolonierna och anslutit sig till Europa.

Att omställningen varit krävande och påfrestande, visar bl a de ständigt återkommande ekonomiska kriserna. Man har kallat England Europas sjuka man.

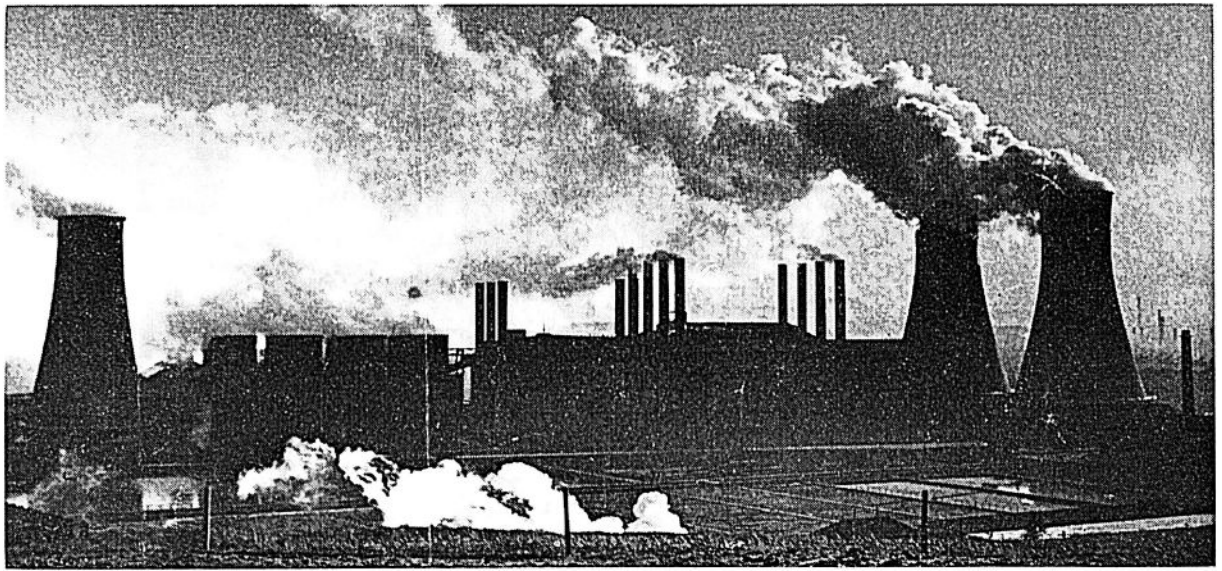
Engelsmännen är envisa. Men när de sätter igång, sker det ofta på ett ovantat sätt. De kommer antagligen att vara lika ovilliga nu som annars att utan vidare acceptera andras monster och meningar, inte minst när det gäller lösningen av deras egna interna problem.

Då en grupp Oxford-studenter nyligen blev tillfrågade om vad de trodde var orsaken till landets stora svårigheter, svarade de flesta «a crisis of purpose» (målsättningskris). Särskilt engelsk industri tycks ju också onekligen driva hjälplöst vind för våg.

Bland annat stoff från England trycker vi i detta nummer ett inlägg av Graham Turner, nyligen prisbelönad som Englands baste industrijournalist under 1972. Under rubriken «Framtidssyn för industri och samhälle» riktar han strålkastarljuset mot arbetsgivarna och pekar på var de svikit. Men han går vidare och framhåller vad arbetsgivarna kan göra för att befrämja ett bättre samhälle. Han visar på en ny kurs — enligt hans mening den enda farbara kursen — för industrin.

England får en viktig roll i EEC. Inte minst på valutamarknaden är London fortfarande en stormakt. Men viktigare blir kanske målsättningen. Är avsikten med det hela att «göra de feta ännu fetare»? Eller är det att tjäna och hjälpa mänskligheten?

En grupp från Norden som nyligen besökte England berättade vid sin återkomst om hur överraskade de hade blivit över den vitalitet de funnit i dagens engelska samhälle. Kanske Storbritannien kan visa något väsentligt för oss alla, ännu en gång?

Vart går England?

Man har intrycket att den engelska ekonomin sedan 25 år har svårt att komma i jämvikt. Storbritanniens aktuella svårigheter har till stor del sin förklaring i en rad samverkande faktorer man har förlorat imperiet och från att ha varit en stormakt blivit hänvisad till sig själv. Tonvikten har efter kriget lagts mer på den sociala tryggheten än på den industriella förnyelsen, och man har dragits mellan samväldet och Europa.

Den ekonomiska statistiken upphör inte att oroa. Tillväxtsiffrorna är låga, 2,9% i genomsnittlig årlig ökning av bruttonationalprodukten under de senaste tolv åren jämfört med 5% för de tre stora länderna inom EEC. Arbetsmarknads-

Av Jean-Jacques Odier
chefredaktör för
Tribune de Caux

laget har bara blivit värre och nådde förra året siffran 900 000 arbetslösa. Mark- och fastighetsspekulationen når skrämmande proportioner. Lönerna ökar i 10–12% takt medan produktiviteten förblir svag, åtminstone fram till i fjol. Engelska kapitalplaceringar utomlands accelererar (360 milj. pund under första kvartalet 1972).

Arbetskonflikterna slår alla rekord, mer än 15 milj. arbetsdagar förlorade under första halvåret.

Ger nu dessa siffror ett mått på verkligheten? En engelsk af-

farsman betonar att man måste tränga bakom statistikens siffror för att förstå England. Tre faktorer måste komma in i bilden: de ekonomiska tillgångarna, de kanslomässiga reaktionerna samt ideologin.

De ekonomiska tillgångarna ger en dyster bild, men vissa tecken är uppmuntrande. Regeringen har satt som mål en tillväxt på 5% och näringslivet räknar med att denna siffra ska uppnås för den tvåårsperiod som började sommaren 1971. Man uppskattar den aktuella produktivetsökningen till 7%. Och antalet arbetslösa minskar.

Den andra faktorn — kanslostämningarna — är fundamentalt för den engelska arbetarens inställning. Det finns hos honom en hyperkanslig opposition.

England kan överraska världen

Forts fr föregående sida

mot arbetsgivarna och «etablissemanget», som till en del förklaras av den djupa klyfta som alltid existerat mellan klasserna. En indisk tidningskorrespondent i London menar att klasskanslorna är starkare i dag än för trettio år sedan på grund av att den engelske arbetaren i sin TV-ruta blir mera medveten om olikheterna.

Aven om regeringen har brustit i kanslighet genom sin lagstiftning «för att bringa ordning i den ekonomiska och sociala djungeln», och arbetarna betalat igen för detta, så racker det inte för att förklara den våldsamma, ibland vilda, reaktionen från den engelska fackföreningsrörelsen. Det är här den tredje faktorn kommer in i ideologin.

I motsats till vad fallet är i andra länder blev den extrema vänstern i England snart nog klar över att man aldrig skulle kunna agera indirekt genom det parlamentariska systemet. Man har därför beslutat att koncentrera sig på knutpunkter inom fackföreningar och partier.

Planmassig politik

Tillfrågad om detta svarade en fackföreningsman från Midlands som kämpat 22 år i kommunistpartiet. Här är det verkligen fråga om en planmassig politik. Jag har varit med i den. När partiet exempelvis fann att man inte kunde agera vid en stor bilfabrik, försökte man desorganisera arbetet hos underle-

verantörer. Det var så mycket lättare eftersom lönerna där var lågre. Enligt instruktionerna tog jag själv arbete vid ett av dessa småföretag.

Vilka utvägar är möjliga i denna komplicerade situation? Regeringen har haft svårt att besluta sig för vad som skall anses viktigast, att radda pundet, att prioritera den ekonomiska tillväxten, eller att försvara liberalismens värden.

Mycket gemensamt

Tillfrågad i TV om han förebådade sig själv att under de senaste åren ha fört en kamppolitik mot fackföreningarna svarade Mr Heath «Det har jag aldrig ångrat». Den attityden är inte speciell för England, och om man bara skulle tro regeringens deklARATIONER genom historien skulle man kunna dra slutsatsen att alla regeringar alltid har rätt. I England har arbetarpartiet likväl som de konservativa stravat efter att riva ner vad den föregående regeringen gjort, och man frågar sig om inte detta tvåpartisystem behöver omprovas. I själva verket skulle England kunna ha de bästa förutsättningarna att bli det land där de konservativa och arbetarrörelsen, som när allt kommer omkring har så mycket gemensamt, kunde demonstrera för världen ett nytt sätt att förhandla och komma till samförstånd om sitt folks väsentliga intressen, utan att därför inkräkta på den nödvändiga kritiken från en opposition.

Man kan också säga att konflikter, sociala eller gruppbetonade, uppträder i omvänd proportion till det engagemang ett folk visar för den övriga världen. England har minskat sina militära engagemang i Östern. Det skulle i gengäld kunna betjäna världen, på ett osjälviskt sätt, med den fair play och demokrati som varit dess hemlighet och styrka.

I sista hand kan man inte nöja sig med att behandla symptomen. Sjukdomen — om man får tro ett stort antal engelsmän vi träffat — sitter i en kris, som drabbat själva den moraliska hållningen hos nationen. Många engelsmän av olika kategorier behandlar nationens ekonomi som en mjölkko för att tillfredsställa sin omedelbara aptit, och glommer riskerna på längre sikt, sade nyligen en ekonom. Om de inte vaknar till insikt om detta, finns det snart ingen ko mer att mjölka. Och en arbetare i en flygfabrik sade «Det är viljan att klara upp problemen som är anfratt här i vårt land. Vi måste vacka segerviljan till liv hos människorna igen». Det är på detta område som Moralisk upprustningsinsats synes oss vara avgörande för Storbritannien.

Till sista stund

Engelsmannen har ofta drojt till sista stund att reagera. Det är när situationen blir fortvild som de plotsligt kvicknar till. Viljeutbrottet drojer. Men de kan ännu överraska världen.

Framtidssyn för industri och samhälle

Vårt samhälle kännetecknas som jag ser det av två foreteelser. För det första är det i högsta grad förvarvsinriktat, rent av besatt av pengar, många skulle vilja saga av ha-begar. Vi vill inte bara ha mycket, vi kräver ständigt mer. Overallt i samhället tycks individer och grupper ha bestämt sig för att krama ur de gemensamma tillgångarna allt de kan få. De kräver det, och de vill ha det nu.

Har kan det invandas — och jag instämmer — att ha-begaret inte är något nytt och att den enda skillnaden mellan situationen nu och för hundra år sedan är att sjukan spritt sig, eftersom många fler har möjligheten att antingen ta för sig för första gången, eller att få en större del. Det må så vara, men det gör inte vår nuvarande situation lättare. Penningbesattheten förvarras också av inflationens växande hot.

Jag tror att vår nuvarande situation bidragit till att placera den ekonomiska människan på tronen i vårt samhälle, en grotesk förvriden varelse som glommer bort de moraliska, andliga och intellektuella sidorna av sin natur. I själva verket är alla måttstockar vi använder ekonomiska, och så är det med de flesta av våra mål.

Näringslivets man värderas ofta efter den vinstökning de åstadkommer utan hänsyn till den mänskliga kostnaden. På samma sätt bedoms fackliga ledare efter hur mycket de kan

När Graham Turner, fd ekonomisk kommentator i BBC, nyligen prisbelönades som «årets journalist», höll han det tal som här återges i sammandrag

pressa ut ur arbetsgivarna — vilket ofta ger dessa anledning att undra hur de ska kunna överleva när konkurrensen hårdnar på alla marknader. Våra politiska ledare mats inte heller efter den vision de ger oss, utan efter hur väl de kan fylla våra fickor. Valkampanjerna har blivit föga mer än offentliga auktioner där publiken glatt går med på att klubbas bort till den högstbjudande.

Också vårt inträde i Europa diskuteras nästan helt utifrån de ekonomiska fördelarna — som expansion av en klubb vars enda synliga syfte är att göra de feta ännu fetare. Man talar nästan bara om en Marknad, sällan om en Gemenskap. Uppträdandet inger föga tilltro hos länder som Indien, att regeringarna i väst har observerat den väldiga kamp som pågår i världen mellan dem, som säger att demokratin kan fungera och dem som tror att bara totalitära regimer kan skapa ekonomisk rättvisa.

Uppfattningen att materiella ting är det väsentligaste mot-säger dem som påstår att England inte har någon ideologi. Det har vi visst — och den heter materialismen.

Den andra foreteelsen som kännetecknar vårt samhälle är det växande valdet. Fenomenet

Var står näringslivet?

(Forts fr föregående sida)

kan iakttas på alla områden, också inom sporten. Har ni någonsin funderat över om det finns något samband mellan ha-begar och våld?

Har bor tillaggas att jag inte utgår ifrån att vald existerar bara på vansterkanten — tvärtom. Även om valdet från den yttersta vanstern är åtalbart, så är det enligt min mening inte mera fordömligt än den kallhamrade hansynslosheten från hoger, som i själva verket ofta provocerar det. Att kasta människor på skraphogen utan någon kansla av ansvar för deras framtid, att stanga fabriker utan samråd, att göra stora vinster på markspekulation medan hundratusentals människor bor elandigt, att rasistbarbarer i sina uttalanden morklagger sanningen att det väsentliga är karaktären och inte hudfärgen — allt detta innebar kanske inte fysisk misshandel, men dess konsekvenser i den bitterhet det skapar, är på sätt och vis än mer förödande. Alla konflikter förutsätter två motparter, och klasskampen är inget undantag, även om hogern vanligen vagrar erkänna att den också ibland är angripare.

Ha-begar och våld

En del vill kanske invända att det glupska ha-begaret och våldet är tillfälliga blemmor i vårt samhälles ansikte och att de försvinner av sig själva när vi blir rikare och utan tvivel klokare. För den som garna tänker så — och dit hör förvisso jag själv — inget USA — som annars så ofta gått i spet-

sen — något hopp. Min instinkt säger mig därför att dessa företeelser säkerligen kommer att bli mer snarare än mindre framträdande i fortsättningen, om vi inte angriper dem från grunden.

Avstå från navratt

Är detta riktigt, så kan följderna för vår demokrati bli mycket allvarliga. Jag tror att det väsentliga i demokratin är givandet, överlämnandet att individer och grupper avstår från sin navratt och överläter sin ratt på valda representanter. Istället har vi grupper till hoger och till vanster som vill ta så mycket de kan från samhället, oavsett om många andra blir lidande. Och i mitten står en grupp av riksdagsledamöter som ibland måste fråga sig om deras yttranden längre har någon betydelse, eftersom ingen tycks ta någon notis om dem. Den nuvarande situationen är enligt min uppfattning en illustration till sanningen att demokratins värsta fiende är en ohammad materialism.

Politik—näringsliv

Var står näringslivet och industrin i den nuvarande situationen? Strategiskt sett har de enligt min uppfattning en absolut central plats, och det sätt på vilket företagen och deras ledare moter de kravande uppgifter vi står inför kommer att ha ett väsentligt inflytande på den fortsatta samhällsutvecklingen. När jag säger detta, vet jag att jag utmanar en uppfatt-

ning, som annu lever kvar i vissa kretsar, att det är politikernas sak att skota samhället och att näringslivets man skall ges frihet att skota sina affärer. Det tycks mig emellertid allt mer uppenbart att politikerna inte längre ensamma kan styra samhällsutvecklingen, och att det av den orsaken, om inte av någon annan, är angeläget att näringslivets man radikalt omprovar sin roll och sitt ansvar i samhället.

Jag är overtygad om att vi under de närmaste åren har att motse en valdig debatt om företagens uppgift, en debatt som kan få mycket långtgående konsekvenser och som näringslivets folk gör klokt i att bereda sig för redan nu.

Djup moralisk kris

Denna debatt blir naturligtvis bara en del av den mera allmänna debatten om vårt samhälles framtid, och sedan jag har tidigare har beskrivit de problem som industri och samhälle nu står inför, så vill jag nu komma med några antydningar om vart vi bör sträva i fortsättningen.

Vi har en mangfold av materiella kriser, exempelvis inflationen, men bakom dem alla finns en djupare moralisk kris. Vårt samhälle lider av en långt gången moralisk och andlig undernärning. Vi är i tvingande behov av en maktig renessans av moraliska och andliga värden. Vi måste ersätta begaret att ha med behovet att vara, det vi ager med det vi är, det vi kan

(Forts sid 10)

Vad är kultur?

Ny Varld i Bilds medarbetare Eva Riise Hansen träffade samens konstnären Lars Pirak på en konferens i Båstad, där många konstnärer deltog

Den som försöker definiera ordet kultur, marker att orden blir torra i munnen. Det levande livet oavsett

Kamera-trollkarlen Rickard Tegstrom från Umeå har gjort en film om samekonsten, som ger oss begreppet kultur i blyttbelysning. Konstens hander visar slöjdaren, grafikern och målaren Lars Pirak från Jokkmokk i arbete i sin miljö. Renagaren Jovva Spiks renflokar flyter förbi i närbilder. Vi ser en praktfull handarbetad kvinnodräkt — drottninglik knyppningsmonster i ett bruksföremål — en korg. Genomförd skönhet och stil. Över människorna är det ro och vardighet. Allt synes ha ett sammanhang.

«Liksom Vår Herre ger sig tid att skapa blommorna, får ett handarbete ta tid», säger Lars Pirak. «Då ger det människorna glädje och trygghet».

«Då jag valde det har yrket var det för att det ger tillfälle till stillhet, till att tanka. Det som vi behöver mest i en brytningstid».

Att få höra en akta joik är inte alla sorlanningar förunnat. I den småkuperade och idylliska bastadsmiljön ljuder en av samernas traditionella sånger. Pirak är en naturbegåvning. Språket förstod vi inte, men vi såg framför oss den vita renen som lopte ifrån den handfasta gumman och forsvann för alltid.

— Vad betyder det att samerna har en «andlig kultur», som du sade, Lars Pirak?

— Man tankar mycket där uppe på vidderna. Gud är i fjällen, där moter man stillheten. Joikaren och berättaren jag har skildrat i en skrift sade, att han bad till Gud då han stortade nedför fjället med sin renhjord. Han låg där utan mat, och tankte på att slakta hunden. Men på sjätte dagen kom det en människa och räddade honom.

Laestadius predikade för samerna. Mot dryckenskap men också om att det skulle finnas kärlek mellan människor, glädje, en tro på framtiden.

Senare bildades sameföreningarna i början av 1900-talet, först den så kallade Vilhelminaföreningen. Där fick vi principer för samernas kulturutveckling. «De unga skall fostras moraliskt och andligt». Med det menas att människan är skapad till Guds avbild. Det måste man ta hänsyn till i uppfostran.

Så kom 1942 samernas folkhögskola, som senare flyttades till Jokkmokk. Bland initiativtagarna var lärarinnan Karin Stenberg och biskop Bengt Jonzon, som präglade skolans anda.

Jokkmokks sameförening bildades 1934 av en av de stora sameledarna, Jovva Spik. Han skulle ha varit med oss här i Båstad, om han inte blivit hindrad av renskillningen.

År 1956 var det val som Jovva Spik skänkte det största renhorn som någonsin påträffats i Jokkmokk till Frank Buchman. Spik hade sett skådespelet «Den

Interju med samekonstnären Lars Pirak

forsvinnande on» och last en bok av Buchman. Han tyckte att man skulle hylla en man med en sådan ideologi. Min fru och jag fick göra resan till Frank Buchmans födelsedag, en fantastisk tur till London. Det var då han gav oss sin vision av samernas stora uppgift. Vi kunde ge världen och Norden ett rättsnåre för hur människorna skall leva — om vi själva har absoluta normer som riktmål.

— Hur artar sig då motet mellan er kultur och den svenska «jämlikhetskulturen»?

— Den gamla traditionen är ännu levande. Min mor t ex kan inte göra sig förstådd på svenska. Det var lite skolgång på hennes tid. Det är detsamma med mig, förresten. Jag har sex års folkskola. Jag kunde inte svenska förrän jag gick i tredje klassen. Då började jag förstå vad lärarinnan sade. Där-
Forts sid 13

Den nya människan i öst och väst

100 svenskar över nyår i Caux

Fransk esprit och tysk tanke blandades vid nyårskonferensen i Caux med schweizisk gastfrihet av det mest generosa slag. De som framför allt fick glädje av denna europeiska anrättning var 99 som kom med ett charterplan från Sverige.

Det franska inslaget var ett modernt musikverk «Oratorium för vår tid», komponerat av Felix Lisiecki, musikkdirektor från Pas de Calais, med text av Françoise Caubel från Orleans. Kor, orkester och solister dramatiserade kampen mellan gott och ont och människans val i modernerna och djarva klanger. I sista stund fick fem musiker, som skulle ha kommit från Paris, förhindras. Samma kväll anländer det svenska charterflyget. En musikkdirektor från Karlstad

och tre lärare från resp. Stockholm, Göteborg och Småland samt en arbetare från Kiruna engagerades omedelbart i orkestern och koren. Eftersom också engelsman, irländare och schweizare sallade sig till den stora franska koren och orkestern, blev oratoriet ett uttryck för europeisk gemenskap.

Det tyska tankandet fördes bl.a. fram av dr. Klaus Bockmuhl, som föreläste över temat «Kampen om 'Den nya människan' i marxismen». Han påvisade att ett huvudtema i den ursprungliga marxismen var människans emancipation från egoismen. Redan 1848 skrev Ludwig Feuerbach till Karl Marx «Nya människor behöver vi!»

Från vår egen tid citerade

Bockmuhl *Izvestia*, det sovjetiska regeringsorganet «Låt oss tanka på ett begrepp som sags vara föråldrat samvetet. Men kannedomen om gott och ont skiljer människan från djuren. Så mycket smartsammare och obegripligare är det att man rivit ut dessa rotter i det mänskliga vasendet, vilka var så att säga inplanterade i människans bruksanvisning». Bockmuhl fortsatte «Både i öst och väst gäller det att den 'nya människan' är förutsättningen och garantien som gör friheten möjlig. Därför är det inte heller någon mening i att förhåna kampen om den nya människan i marxismen. Ty vi står alla inför denna uppgift».

«Temat 'Den nya människan' är anknytningspunkten nr 1 i dialogen mellan kristna och marxister. Men det finns en fundamental skillnad när det gäller vagen som för till målet. Marxismen menar att människan själv måste skapa den nya människan. Bibeln däremot säger att 'människans emancipation från egoismen' måste tas emot, den måste komma från Gud».

Svenskar i Caux sätter kurs för det nya året. Två familjer, Fur, Stockholm och Monica Nelson, Göteborg. Övan till: tre generationer Nelson. Nedan till: jordbrukarna Ove och Hans Ove Jensen, Varmland.

I diskussionen om den nya människan bidrog den svenska delegationen med praktiska illustrationer Skolungdomar, studenter, lärare, ambetsman, industri- och kulturarbetare berättade om förändring och förnyelse som de varit med om i sina hem och på sina arbetsplatser Dessutom bidrog svenskarna med dans och musik till det kulturella utbudet under konferensen Blå framfördes en serie sånger och bilder, byggda på den heliga Birgittas uppenbarelser

Sagt av svenskar

Ambetsman

Sverige är ett fantastiskt land Många svenskar har ett stort och öppet hjärta, och jag tror det är ur detta hjärta som vi har försökt att skapa en social monsterstat Vi har en djup känsla för dem som har det svårt, både i vårt eget land och i andra länder Darför reformerar vi konstant

Men jag är djupt medveten om att det behövs något mer Vi har ett okänt antal skilsmässor Ungdomen revolterar

mot det etablerade samhället I viss utsträckning har våra företagare tappat lusten att börja nya företag Jag tror att många i vårt land är förslamade av att de inte har en lösning för sig själva, för sina barn och för sina aktenskap Min fru och jag är helt olika Jag kan förstå gifta människor som glider i från varann Men vi har bestämt oss för att ha stillhet varje morgon och lyssna till Gud Så nu har vår olikhet —

som varit en svårighet — blivit en rikedom Jag ser med stor förvåning fram mot det år som kommer

Husmor

Två gånger i veckan är jag barnvakt för mitt barnbarn Då moter jag många unga modrar En dag kom en fru som var mycket uppbragd Hon berättade hur hennes grannar skilde sig för att få bättre hyresbidrag Men mannen kommer ändå hem och bor, fastän han flyttat sina papper till sina föräldrar Hon frågade mig «Vad skall jag göra? Mina grannar tycker jag är konstig som inte skiljer mig» Jag kunde att jag skulle skriva ett brev till vår familjeminister som har hand om dessa frågor och berätta vad jag upplevt Nu väntar jag med spänning på det nya året och på svaret från henne

Elev

Jag har lärt mig att inte försöka undvika problemen utan försöka gå rakt igenom

Forts sid 14

Framtidssyn for industrin

(Forts från sid 6)

fa med det vi kan ge, det passionerade sysslandet med våra egna behov med ett passionerat engagemang for andras behov och människovarde

Jag har ingenting emot vinst, valstand eller ekonomisk tillvaxt Vinsten ar ett nodvandigt mått på effektivitet Men den ar inte nagot mål i sig sjalv, och jag ar absolut emot dem som predikat maximala vinster på bekostnad av ett foretags vidare ansvar Jag tror också att en ensidig inriktning på vinst kommer att leda till ett allt mer sterilt samhalle Avfallet från ett universellt habegar ar lika forodande for människosjalen som ett radioaktivt nedfall ar for kroppen

Politiskt behöver vi komma till ett nytt samforstånd på basis av hederlig forandring hos alla kampande parter Vi behöver identifiera och klara upp orsakerna till den bitterhet som leder till vald, och till det vald som leder till bitterhet I vårt naringsliv behöver vi upptacka storre mål an vinsten, mål som kan hjalpa arbetsgivarna att leda, och att uppfattas som ledare, for allas intressen

En ny ideologi

Vad vi har talar om ar att skapa en ickevåldets revolution, som andrar sjalva riktningen i vilken hela samhället rör sig Vad jag vill saga i klartext ar att om vi inte finner en ideologi, storre och mer tillfredsstallande an materialismen sa kom-

mer vi inte loss ur smorjan Detta står lika klart for mig som svårigheten att forverkliga det

Att ge liv åt en ny ideologi ar oandligt mycket mer uppfordrande an att lansera en ny produkt Det ar ingen uppgift på deltid eller for den sortens idealister om vilka en av mina vänner sade «Det besvarliga med en del av er ar att ni ar sa idealistiska att era forhoppningar aldrig infrias, inte ens i era egna hem » Detta ar en uppgift for realisterna och for dem som ar beredda att borja med sina egna motiv och sitt eget handlingsatt

Andra sina motiv

I belysningen av historiens lardomar ar jag alltid forvånad over människors iver att andra institutioner, lagar och system — ja, allting utom sina egna motiv och beteenden, som ändå ar det som ytterst har verklig betydelse Sa vitt jag forstar andrar man ingenting som ar fundamentalt om man inte andrar människors faktiska handlingsatt — ty, som varje arlig marxist eller maoist vet, människors motiv tranger till sist igenom ett system, hur det an ar tankt, likasom black tranger igenom laskpapper For att overvinna materialism måste man forandra materialister

Vid detta skede i historien ar det garnningar och inte ord som ar nodvandiga Endast garnningar kommer att bara upp en overtygelse, och endast garnningar kan bygga det Osjalviska Samhalle som jag tror att de flesta av oss innerst inne onskar

Vara politiska ledare har sjalvklart en vasentlig roll att spela for att forandra vart samhälles inriktning, men det har

också, tror jag, naringslivets man

Det galler for arbetsgivarnas del ingen valgorenhet Jag talar inte bara om att bli hyggliga mot medmanskor, aven om det kan hora hit Jag talar om en intelligent och praktisk insats for att påverka samhallsutvecklingen i god riktning

Ideologiska mål

Jag menar att varje foretag behöver ett ideologiskt mål lika val som ett ekonomiskt mål som det redan har, och ett socialt mål, som det antingen har eller påstår sig ha Jag efterlyser en ny definition av foretagets målsattning inte bara som ett medel att avvanda kritik, utan utifrån ett uppriktigt erkännande att radikal forandring ar nodvandig

Naringslivets man kan naturligtvis invanda att de ar mycket dåligt rustade for att uppnå ideologiska mål Det ar en ligt min uppfattning grundligt fel Faktum ar naturligtvis att de i hela sitt verksamma liv haft ideologiska mål men på en mycket begransad front Allt vad de behöver i det fallet ar att lyfta sina blickar och vidga sina horisonter For det andra har foretagsledarna inte alls varit nagon konservativ faktor i samhället utan i realiteten tillhort de mest radikala

Andamål och medel

Det slar mig ofta att det finns likheter mellan arbetsgivare och marxister Som de flesta av oss handlar arbetsgivarna tyvarr ofta utifrån principen att andamålet helgar medlen Men de ger sig också lika helt for sin insats som marxister i all-

Forts sid 12

Marianne Lindberg, en av Vivamokonferensens initiativtagare

HOPP — på finska TOIVO — var temat under några konferensdagar i december i Vivamo utanför Helsingfors. Finska ungdomar var initiativtagare i skolan, hemma, på jobbet, i politiken — hur kan hopp ersätta cynism och hopploshet? Frågorna diskuterades samfällt och i mindre grupper.

«Livet i familjen borde vara sådant att det stärker var och en av medlemmarna att ge sitt bästa utanför den. Hemma skall man kunna ladda upp batterierna», sade ledaren för diskussionsgruppen om familjen.

Vad i praktiken?

Eeva-Kaarina Paivalainen, en av konferensens organisatorer, berättade som sina erfarenheter «När jag talade om för min pappa, att jag beslutat ge mitt liv till Gud, sa han 'Nå, vad betyder det i praktiken?' Ens egen familj känner ens svagheter, och det som intresserar dem är hur man lever annorlunda i vardagslivet». Eeva-Kaarina beskrev vidare vad hon lärt sig under tre veckor i Sverige «Att göra Guds vilja i stället för att göra vad man-

''Toivo'' — hopp

Finskt initiativ

niskor omkring mig vill — det är en ny frihet jag funnit. Det som tycks vara en liten detalj kan vara något viktigt. En enkel tanke kan leda till något oöverskådligt stort.»

Monika Skold är sekreterare vid ett stort internationellt företag i Helsingfors. Hon var en av dem som deltagit i världskonferensen i Caux under sommaren.

«Genom Moralisk upprustning har jag fått en framtidsstro, nytt hopp för världen, känslan att Gud inte har lämnat människorna åt sitt öde. Jag skulle önska att människor på ledande platser i Finland handlar efter riktiga och ärliga motiv, särskilt i affärslivet. Jag försöker själv vara ärlig mot mina arbetskamrater och våga rätta till det jag anser vara orätt.»

Lära mig svenska

Sirkka-Liisa Lindberg studerar engelska och franska vid Helsingfors universitet. Svenska har hon läst i skolan men inte haft lust att använda. I Vivamo förklarade hon på svenska, att hon gärna ville öva upp sina kunskaper för att kunna tala med svenskar och andra nordbor.

Carita Lindgren, sjukskoterska, kom med sin yngre syster och sin moster till Vivamo. Hon

var också en av arrangörerna. «Många gånger var vi oroliga för hur allt skulle gå i las. Men erfarenheten har gett mig nytt hopp. Om igen har jag märkt hur viktigt det är att lyssna till Gud och lyda och inte prata för mycket om alla bekymmer», berättade hon.

En annan flicka berättade att hon länge sökt efter något nytt. «Men när jag kommit i närkontakt med samfund och organisationer, har jag ofta känt mig infångad och organiserad. Har jag träffat människor som är intresserade av att hjälpa mig hitta vägen för mitt liv i fortsättningen.»

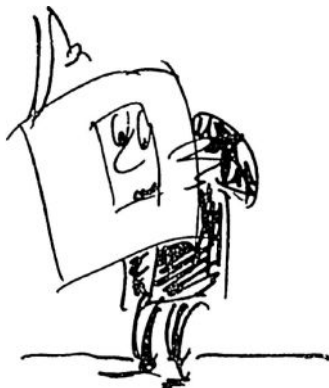
Några av deltagarna i konferensen beslutade att arbeta tillsammans på översättningen av *The Black and White Book* av Sydney Cook och Garth Lean.

THE BLACK AND WHITE BOOK

— en handbok i
revolution
— endast 5 —

Erhålles från
Ide och Kultur
Sveavägen 34
111 34 Stockholm

Saxat och citerat

Envist och med stadig för-
måga till konstnärlig och in-
nehållsmässig förnyelse har
Boll hållit fast vid en defini-
tion av människan som inte
passar in i ett samhälle som
kraver att man trampar på
andra för att själv komma
upp. Eller kanske i första
hand trampar på sig själv, sin
egen renhet — ett ord som
faller naturligt i samband
med Bolls gestalter.

Synnove Clason i Nerikes Alle-
handa 28 10 72

Så länge människan levde i
en isolerad mindre gemensk-
skap leddes hon av den livs-
erfarenhet som hon där för-
varvade. Hon tillkämpade sig
en vardeskala som var sig
lik jorden över. Idag bjuds
visserligen nyheter ut samti-
digt över hela världen, men
mått att mata deras innebörd
följer inte med och möjlighe-
terna till manipulation är obe-
gränsade.

Olof Lagercrantz i D N 25 8 72

I detta vårt liv måste några
saker få förbli heliga, eljest
kommer vi att fordärva vår
mansklighet, och en av de sa-
ker som borde få förbli heli-
ga är den nervslitande an-
blicken av en sårbar manni-
ska som laggar fram sin för-
virring, sina sår till beskådan-
de eller som helt enkelt sjung-
er lovsånger för att hon är
till. Och fast ni kanske tror
att det är lätt att vara glad
och optimistisk, så kan jag
forsakra er att den konstnar
som vågar söka meddela
glädje är en modig människa
— och den som kan göra det
är stor, och den som kan för-
klara varför är märklig! Allt
det där är konst. Ingenting
annat fortjänar namnet.

Arnold Wesker i «Frukten för
splittring» (PAN 1971)

Vi skulle bli inkrokta och för-
tvina som kulturnation om vå-
ra kulturskapare vände ryg-
gen mot omvärlden. Invand-
rarna kan genom sina kultur-
aktiviteter lära oss andra
svenskar bland annat att bli
mer toleranta och vidsynta.

Örebro Kuriren 30 11 72

Framtidssyn

(Forts fr sid 10)

manhet gör. Den stora skillna-
den ligger i att det mål, som ar-
betsgivarna ger sig åt är myc-
ket mindre.

Jag menar kort sagt att ar-
betsgivare är särskilt väl skic-
kade att ta itu med ideologiska
mål. Deras kapacitet ifråga om
nya uppdrag och initiativ är som
bekant stor. Men de behöver en
mycket större medvetenhet om
sin roll i världen och om den
roll de kan spela som pionjärer
för en ideologi, som skulle kun-

na ge oss en barande samhalls-
syn som kan föra oss framåt.
Våra problem är så oerhorda
att vi helt enkelt inte kan klara
oss utan vara bästa begåvningar
för att lösa dem, och våra bästa
män i näringslivet står sig gott
vid en jämförelse med ledamo-
terna både i vår nuvarande och
föregående regering.

För att kort sammanfatta
vad jag velat säga, så befinner
sig vårt samhälle enligt min
uppfattning i fara. Riskerna
framför oss är mycket stora om
vi later utvecklingen driva vida-
re. Varje meningsfull åtgärd
måste gå till grunden och söka
förändra de fundamentala mo-
tiven i vårt samhälle genom att
ge det en ideologi ovanför
gruppintressena. Bara på den
vagen kan vi hoppas styra det
bort från den väg där det nu
är på drift. En sådan styrning
kommer inte genom konferen-
ser eller nya lagar, resolutioner
eller fromma förhoppningar
utan genom en bottenföränd-
ring av människors beteenden
och motiv.

Den ideologiska striden ut-
kampas, som varje marxist kan
tala om för er, på de moraliska
vardenas område. Kampen i var-
lden står mellan en ideologi med
pengar och egennytta i centrum,
och en ideologi med tron och
medmänniskan i centrum, mel-
lan dem som prisger moraliska
varden för materiella intressen
och därmed ökar ha-begärets,
splittringens och bitterhetens
förbannelse i vårt moderna sam-
hälle, och dem som är villiga
att underordna materiella vins-
ter under moraliska varden.

Detta ideologiska avgorande
kan inte fattas av någon sty-
relse, men beslutet kan fattas
av enskilda styrelseledamöter.
För min lilla del har jag fattat
detta personliga beslut.

Kort nytt

PARIS

En konferens har sammankallats i Paris 16—20 april. Förberedelserna påbörjades redan i hostas. En liten lagenhet i latinkvarteren har använts som samlingsplats för studenter, som under många kvallar fyllt den till sista plats vid samtal och diskussioner.

Vid nyårskonferensen i Caux gav franska studenter sin inbjudan till alla närvarande europeer att «hjälpa åt att bygga ett enat Europa». «Ni i Norden kan komplettera vår entusiasm med er stabilitet och tro», fick de nordiska deltagarna veta. Man siktar också till att utöver själva konferensen ordna kontakter med människor i syfte att sprida de resultat och lärdomar man gjort under konferensen. En fransk översättning av den revolutionära handboken *The Black and White Book* kommer då att lanseras.

I den tryckta inbjudan till konferensen, som riktar sig till universitet, skolor, kontor och fabriker, heter det bl a: «Känner vi dem vi arbetar med, deras hopp och problem? Talar vi om ett sätt att leva och lever ett annat? Vi måste nå dithan att människors motiv förändras

PAPUA-NYA GUINEA

En internationell konferens för moralisk uppbyggnad har agt rum i Lae med över hundra deltagare från alla delar av Papua-Nya Guinea och tretton andra länder. Lae är ett av landets större industricentra med en hamn som var skadepå plats för bittra strider under andra världskriget.

Konferensen hade som motto «Bortom hat och vald mot ett osjälviskt samhälle». Den öppnades av Tony Ila, sekreterare i landsorganisationen och Laes representant i parlamentet. Han yttrade med hänförelse på landets övergång till självstyrelse: «Jag tror att denna konferens kommer vid rätt tidpunkt», och fortsatte: «Moralisk uppbyggnad får en att tanka tillbaka på sitt föregående liv och försöka komma in på rätt spår».

En hälsning från Fijis premiärminister framfördes av hans personlige representant Josevata Kamikamica.

Hälsningar till konferensen kom också från Cookoarnas premiärminister och från en medlem av Australiens nya arbetarregering, Kim Beazley, m fl.

Pirak (Forts fr sid 7)

för tankar jag oftast på samiska

Men vi lärde oss den gamla naturfilosofin, och bibeln fanns alltid. Det kristna budskapet fick vi lära som barn.

Det är vanskligt att leva där uppe som en minoritet, ty vi har en majoritet som bestämmer över oss. Vi har en gammal livsform, men vi har så lite att säga till denna majoritet, därför att vi inte har någon praktisk möjlighet till det.

Egentligen behöver vi en riksdagsman, vald enbart för att tala för vår sak.

Det är mycket som gör samma bittra. Landet tas ifrån

dem, det byggs dammar och gruvor på de traditionella rensbetesområdena, osv.

— *Finns det något realistiskt hopp att stoppa och vända utvecklingen?*

— Om man förändrar människor. En gång hörde jag en gruvarbetare från Kiruna berätta om förslåtelse för sin installation. Det gav ett stort hopp om att en mentalitetsförändring är möjlig.

Och vi måste bli fria från bitterheten. Det försöker jag uttrycka i min konst. Där har jag mina fåglar — fredens, hoppets och glädjens fåglar. På smyckena har jag ett solkors, något som ger människorna hopp, förklarar deras tankar med Guds tankar.

Om vi börjar första varandra på det mänskliga planet, finns det hopp.

Framför allt är det viktigt för oss samer att vi har en målsättning för vår kultur i ett större sammanhang i en tid som denna. Det är nödvändigt att gå in i en målsättningsdebatt, för skolan, konsten osv.

— *Vad anser du om politisk konst över huvud taget?*

— Jag tror att vi människor har skapade till något annat än att följa parollerna från ett eller annat politiskt parti. När våra sameproblem löses, sker det vanligen på en tvärvärdig grund. Det som kallas politisk konst skapar motsättningar mellan människogrupper.

Den nya människan

(Forts fr sid 9)

dem och losa dem Jag vet nu vad jag vill göra med mitt kristna liv Jag har fått ett mål

Student

Jag har tidigare erfart att Gud verkar effektivt med en människa, men Caux bevisar att Gud arbetar också med många människor som alla är villiga att följa honom Hosten 1971 hade jag en stor kris i mitt skolarbete Gud (för det måste ha varit han) sa att jag måste a) leva ett rent liv, b) erkänna honom för alla på skolan, c) följa vad han säger mig Sedan dess har många spännande sa-

ker hant Så har Gud övertygat mig mer och mer om sin existens

Lärare

Det jag mest fruktar för är det som jag tror de flesta svenska familjer är rädda för katastrof i den egna familjen I Sverige kan man inte skydda någon, speciellt inte några unga människor Jag ser dagligen i mitt arbete på skolan hur unga människors liv plötsligen vissnar Många resignerar och tror att man ingenting kan göra Men jag har ett stort hopp om att man kan göra något och om att det finns en renande ström som kan gå genom Sverige och utifrån Sverige

Vår justitieminister sa för lite sedan offentligt att tio Guds bud är föråldrade Folk letar

efter någonting som kan ge moralisk styrka, något som kan vara bra, så länge det inte är tio Guds bud eller moraliska normer, tyckte han mena Men jag är djupt övertygad om att i de absoluta moraliska normerna och i tio Guds bud, särskilt det första (Du skall inga andra gudar hava jämte mig), finns livets källa

Prenumerera på
NY VARLD I BILD

för 1973

Postgiro 70 61 90- 6

25 kr per helår

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

Var spesialitet
Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

80 år som
spesialforretning i
svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

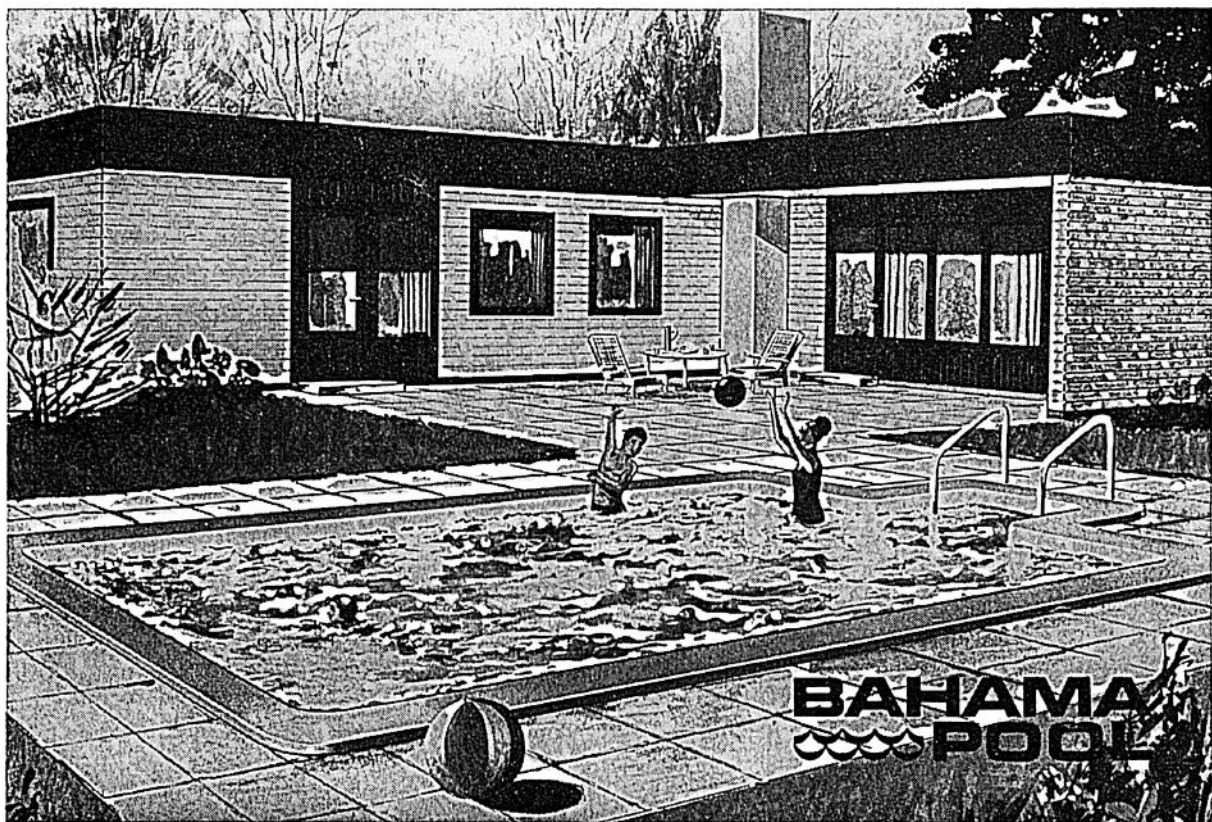
Rådhusgt 3, Oslo 1

Bruk

kvalitetsprodukter

fra

A S SABA

Exklusiv swimmingpool

i glasfiberarmerad plast

(6–8 mm vaggjocklek)

13.800:-

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper hängen helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvarmare, braddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13 800 – kr fritt fabrikk inkl. 2 servicebesök (exkl. moms).

Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfärgsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad
Tel 0501/145 64

BÅTPLANER?
Rådfråga
Båt-PONTUS
Goteborgs
Frihamn
Tel. 031-51 07 04

Båt
PONTUS